

Önkormányzati választások elméletben és gyakorlatban

Szerkesztői előszó

NAGY LEVENTE¹

A demokratizálódás folyamatában a választójog kiszélesítésével és általánossá tételével párhuzamosan a *választás* fogalma egyre központibb szerepkörbe került a politika számára. A választási eljárások pluralizálódása viszont egyre komplexebb tudományággá formálta a választástudományt és a választáselméletet. Nem meglepő tehát, hogy mára a politikai vezetők kiválasztási folyamatának elmélete, és e folyamatot vizsgáló és kutató tudományok megkülönböztetett helyet vívtak ki maguknak a politikatudományok keretein belül. A demokratikus választások számos szempont mentén történő, sokrétű tanulmányozása indokoltan tartozik tehát a politikatudomány központi kérdései közé nemcsak azért, mert a választás a hatalmi kérdést dönti el, azt, hogy ki irányítson és vezessen egy adott közösséget, hanem azért is, mert a választás egyben egy sajátos szimbólum: a rendszer legitimitásának, a rendszerbe vetett bizalomnak a megjelenítése.

A választásokkal kapcsolatos tematikus blokk öt tanulmányt tartalmaz, amelyek egységes egészként, de a választásokkal kapcsolatos kérdések széles skáláját tárják elének, rávilágítva a témakör sokoldalúságára, komplexitására.

Az első tanulmányban *Stump Péter Bence* az országos (elsőrendű) és a helyi szintű (másodrendű) választások eredményei közötti inkongruenciára keresi a magyarázatot. A szerző szerint az eredmények jelentős eltéréseket mutatnak a választói aktivitás, a pártok erőviszonyai, illetve a mandátumarányok tekintetében, rámutatva arra is, hogy „a pártok eltérő mértékben és különböző hatékonysággal képesek mobilizálni a támogatói bázisukat a másodrendű választásokon”.

A második tanulmány szerzője, *Szabó Palócz Orsolya* arra vállalkozik, hogy felhívja a figyelmet: a nemzetiségek politikai képviseletének megvalósítására vonatkozó korábbi törekvések a nemzetiségi önkormányzatok rendszerére fókuszáltak, 2011 óta azonban a választási rendszer lehetőséget biztosít a nemzetiségek parlamenti képviseletére. Kihívó kérdésként fogalmazódik meg, hogy a nemzetiségi képviselet tekintetében és a részvételi adatok figyelembevétele alapján vajon milyen mértékű

¹ Tanszékvezető, Debreceni Egyetem BTK, Politikatudományi Tanszék, nagy.levente@arts.unideb.hu

TEMATIKUS TANULMÁNYOK – Önkormányzati választások elméletben és gyakorlatban

változásról lehet beszámolni a nemzetiségi önkormányzatoktól az Országgyűlés irányába történő eltolódás eredményeként.

A következő tanulmányban *Petrovszki László* az épp politikai tisztséget betöltő (inkumbens) polgármesterek választási előnyeiről számol be. Tovább pontosítva következtetését, azt is állítja, hogy az elsőrendű (parlamentari) választásokon győztes pártok jelöltjei jobban szerepelnek a polgármester-választáson, mint vetélytársaik. Következtetéseit a szerző a hazai huszonhárom megyei jogú város kvantitatív összehasonlító elemzés révén kapott eredményeivel támasztja alá.

Tanulmányában *Fábián György* arra a kérdésre keresi a választ, hogy a 2019-es önkormányzati választásokon vajon mivel magyarázható, hogy Szeged esete valószínűleg kiemelkedik a szokásos másodrendű választások sorából. Elemzése során Fábián azt a következtetést vonja le, hogy az ellenzék azért tudja birtokolni hosszú idő óta a helyi hatalmat, mert a város vezetése – a karizmatikus polgármesterrel az élen – kivonta a helyi politikát az országos pártharcokból, sikeresen és hitelesen képviselte a város érdekeit, illetve érvényesíteni tudta az egész ellenzéket magába foglaló együttműködést megvalósító pártpolitikát.

Az ötödik tanulmányban *Nagy Levente* arra a kihívó kérdésre kísérel meg a válaszadást, hogy vajon a 2010-es önkormányzati választási reform megközelíthető-e Rawls igazságosságelméletének néhány gondolatával, és ha igen, akkor vajon méltányosnak vagy méltánytalannak minősül-e e változtatás. A szerző arra a következtetésre jut, hogy a szóban forgó reform politikai értelemben teljes mértékben érthető, a rawlsi méltányosság szemszögéből nézve azonban elfogadhatatlan.